

องค์ประกอบการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปราจีนบุรี นครนายก

Work Performance Components of Secondary School Teachers under
the Secondary Educational Service Area Office Prachinburi Nakhon Nayok

ัญกรณ์ โยธินวิสิษฐ์¹ และ พิมลพรรณ เพชรสมบัติ*

ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี¹

รองศาสตราจารย์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี*

Corresponding author's e-mail: pimolpun_p@rmutt.ac.th

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ประกอบการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปราจีนบุรี นครนายก ทำการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้วกำหนดประเด็น จากนั้นจัดทำการสนทนากลุ่มโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน โดยใช้แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม แล้วนำมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) ผลการวิจัย พบว่ามีองค์ประกอบการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา มี 3 องค์ประกอบ ประกอบไปด้วย 1) การปฏิบัติหน้าที่ครู 2) การจัดการเรียนรู้ และ 3) ความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน

คำสำคัญ: องค์ประกอบ การปฏิบัติงาน ครูโรงเรียนมัธยมศึกษา

Abstract

The objective of this article was to study the performance components of secondary school teachers under the Secondary Educational Service Area Office Prachinburi Nakhon Nayok. The research methodology involved a comprehensive review of relevant literature and research to establish key thematic frameworks. Subsequently, focus group discussions were conducted with 5 experts using a focus group record form. The collected data were then analyzed using content analysis. The research findings revealed that the performance components of secondary school teachers consist of three main elements: 1) Professional Duty Performance, 2) Learning Management and 3) Relationships with Parents and the Community.

Keywords: Components, Work Performance, Secondary School Teachers

บทนำ

ภายใต้บริบทการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 ที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศ การสร้างทุนมนุษย์ผ่านกระบวนการจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิตถือเป็นรากฐานสำคัญในการยกระดับคุณภาพประชากรและการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน เพื่อให้พร้อมรับต่อพลวัตของสังคมโลกที่ไร้พรมแดน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2561) การบริหารการศึกษาจึงต้องปรับตัวให้สอดคล้องกับพลวัตทางสังคม เศรษฐกิจ และเทคโนโลยี เพื่อเตรียมความพร้อมให้ผู้เรียนมีศักยภาพในการแข่งขัน และดำเนินชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับมัธยมศึกษาซึ่งเป็นช่วงเปลี่ยนผ่านที่สำคัญของผู้เรียนในการพัฒนาความคิดและทักษะที่จำเป็นสำหรับการเรียนรู้ตลอดชีวิต (UNESCO, 2015) เมื่อโลกก้าวเข้าสู่ยุคดิจิทัลอย่างเต็มรูปแบบ การเข้ามาของปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence: AI) ได้สร้างทั้งโอกาสและความท้าทายใหม่ ๆ ต่อระบบการศึกษา (Smith and Jones, 2022) ความท้าทายนี้ไม่ได้จำกัดเพียงการเข้าถึงเครื่องมือเทคโนโลยีเท่านั้น แต่ยังรวมถึงความจำเป็นในการปรับเปลี่ยนวิธีคิด และกระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อเตรียมความพร้อมให้ผู้เรียนมีทักษะสำหรับอนาคต (Robinson, 2019)

การปฏิบัติงานของครู (Teacher Performance) ในมิติด้านการจัดการเรียนรู้ การส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ และการพัฒนาตนเองและวิชาชีพ ตามมาตรฐานวิชาชีพของ (คุรุสภา, 2562) และหลักเกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติงานเชิงประจักษ์ (PA) ของ (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ก.ค.ศ.), 2564) ได้กำหนดขอบข่ายภาระงานหลักของครูไว้ 3 องค์กรประกอบสำคัญในการปฏิบัติงาน ได้แก่ 1) ด้านการจัดการเรียนรู้ 2) ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ และ 3) ด้านการพัฒนาตนเองและวิชาชีพ ซึ่งถือเป็นดัชนีชี้วัดความสำเร็จที่สำคัญที่สุดในการยกระดับคุณภาพผู้เรียน โดยในมิติด้านการจัดการเรียนรู้นั้นเน้นสมรรถนะการออกแบบกิจกรรมที่กระตุ้นการคิดขั้นสูงและการบูรณาการนวัตกรรมดิจิทัล ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ (Danielson, 2013) ที่ระบุว่าประสิทธิผลการสอนต้องครอบคลุมทั้งการวางแผนที่ซับซ้อนและการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ขณะที่ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการเรียนรู้เป็นความสามารถในการบริหารจัดการข้อมูลสารสนเทศและการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนรายบุคคลเพื่อให้เกิดระบบนิเวศแห่งความเสมอภาคทางการศึกษาตามแนวคิดของ (Darling-Hammond, 2017) ที่มุ่งเน้นการลดช่องว่างทางการเรียนรู้ผ่านการทำงานเชิงระบบ และในส่วนของด้านการพัฒนาตนเองและวิชาชีพเป็นการแสดงออกถึงภาวะผู้นำทางวิชาชีพและการมีส่วนร่วมในชุมชนแห่งการเรียนรู้ (PLC) เพื่อปรับปรุงแนวทางการปฏิบัติงานให้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลง ซึ่ง (Fullan, 2014) ชี้ให้เห็นว่าการเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตของครูเป็นหัวใจสำคัญของการปฏิรูปการศึกษาที่ยั่งยืน โดยเฉพาะในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่ต้องเผชิญกับความท้าทายจากบริบทผู้เรียนที่หลากหลาย ความคาดหวังของสังคม และการประเมินคุณภาพจากแต่ในทางปฏิบัติยุคปัจจุบันยังคงเผชิญอุปสรรคที่ซับซ้อนขึ้น โดยเฉพาะความเหลื่อมล้ำทางดิจิทัลและภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งส่งผลให้ครูเกิดภาวะหมดไฟ และมีความต้านทานต่อการเปลี่ยนแปลงเชิงนโยบายที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว (พงษ์เสถียร เหลืองวิเศษกาล ,

2566) องค์ประกอบทั้งหมดนี้ต้องอาศัยการสนับสนุนจากภาวะผู้นำของผู้บริหารส่งเสริมให้ครูสามารถขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษาภายใต้มาตรฐานวิชาชีพในยุคดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปราชญ์บุรี นครนายก มีพันธกิจในการพัฒนาศักยภาพผู้เรียนและบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นมืออาชีพ การบรรลุพันธกิจดังกล่าวต้องอาศัยการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพระหว่างผู้บริหารและครู โดยเฉพาะอย่างยิ่งการส่งเสริมให้ครูปฏิบัติงานได้อย่างสอดคล้องกับวิสัยทัศน์และนโยบายของสำนักงานเขต จากข้อมูลด้านบุคลากรสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปราชญ์บุรี นครนายก พบว่าสถิติอัตราการย้ายของครูที่พุ่งสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องในช่วง 2 ปีย้อนหลังเป็นสัญญาณสะท้อนถึงวิกฤตความผูกพันต่อองค์กร ส่งผลให้ครูเกิดภาวะหมดไฟและขาดแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปราชญ์บุรี นครนายก, 2567)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษา องค์ประกอบในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปราชญ์บุรี นครนายก เพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนาการปฏิบัติงานของครูให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาองค์ประกอบการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปราชญ์บุรี นครนายก

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การปฏิบัติงานของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปราชญ์บุรี นครนายก ตามข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 ประกอบด้วย 3 ด้าน ดังนี้
1) การปฏิบัติหน้าที่ครู 2) การจัดการเรียนรู้ และ 3) ความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยฉบับนี้จะใช้วิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพื่อศึกษาองค์ประกอบการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปราชญ์บุรี นครนายก

1. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยมีคุณสมบัติ คือ

1.1 ผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษา มีประสบการณ์การทำงานไม่น้อยกว่า 5 ปี ที่ได้รับวิทยฐานะผู้บริหารชำนาญการพิเศษ

1.2 คณาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชน ผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอกสอนในสาขาวิชาการบริหารการศึกษา มีผลงานทางวิชาการ หนังสือ ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษา ดำรงตำแหน่งทางวิชาการตั้งแต่ผู้ช่วยศาสตราจารย์ขึ้นไป

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นจากผลการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปราจีนบุรี นครนายก โดยนำเครื่องมือไปตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน และหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC) ซึ่งมีค่าเท่ากับ 1 ทุกรายการ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ผู้วิจัยได้ติดต่อบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี จัดทำหนังสือราชการขอความอนุเคราะห์ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน

3.2 จัดทำการสนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อให้ได้ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปราจีนบุรี นครนายก

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลจากสนทนากลุ่ม (Focus Group) ของผู้ทรงคุณวุฒิมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดของคุรุสภา (2562) มาสรุปเป็นองค์ประกอบ 3 ด้าน ดังต่อไปนี้ 1) การปฏิบัติหน้าที่ครู 2) การจัดการเรียนรู้ และ 3) ความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน

ตารางที่ 1 ผลการศึกษาองค์ประกอบการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนมัธยม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปราจีนบุรี นครนายก

องค์ประกอบการปฏิบัติงานของครู โรงเรียนมัธยม สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ปราจีนบุรี นครนายก	องค์ประกอบย่อย
1) การปฏิบัติหน้าที่ครู	1) การจัดการเรียนรู้เชิงรุก 2) การพัฒนาตนเองและวิชาชีพ 3) การดูแลช่วยเหลือและสนับสนุนผู้เรียน 4) การเป็นแบบอย่างและสร้างแรงบันดาลใจ 5) การปฏิบัติตนตามระเบียบและจรรยาบรรณ
2) การจัดการเรียนรู้	1) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคล

องค์ประกอบการปฏิบัติงานของครู

โรงเรียนมัธยม สังกัดสำนักงาน

เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

ปราจีนบุรี นครนายก

องค์ประกอบย่อย

	2) การเลือกใช้สื่อ เทคโนโลยีดิจิทัล และนวัตกรรมในการสอน 3) การประเมินผลการเรียนรู้และการวิจัยเพื่อพัฒนาการสอน 4) การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้เชิงบวกและการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน 5) การส่งเสริมทักษะการคิดสร้างสรรค์และการสร้างนวัตกรรม
3) ความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน	1) การสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับผู้ปกครอง 2) การศึกษาบริบทชุมชนเพื่อนำมาพัฒนาการจัดการเรียนรู้ 3) การมีส่วนร่วมในการส่งเสริมและอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น 4) การสื่อสารและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างเปิดกว้างและสร้างสรรค์ 5) การสร้างความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

จากตารางที่ 1 พบว่า องค์ประกอบการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนมัธยม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปราจีนบุรีนครนายก ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ 1) การปฏิบัติหน้าที่ครู 2) การจัดการเรียนรู้ และ 3) ความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน

อภิปรายผลและสรุปผล

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนมัธยม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปราจีนบุรีนครนายก มีประเด็นสำคัญที่ผู้วิจัยนำมาอภิปรายผล ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 การปฏิบัติหน้าที่ครู มีองค์ประกอบย่อย 5 ประการ ได้แก่ การจัดการเรียนรู้เชิงรุก การพัฒนาตนเองและวิชาชีพ การดูแลช่วยเหลือและสนับสนุนผู้เรียน การเป็นแบบอย่างและสร้างแรงบันดาลใจ และการปฏิบัติตนตามระเบียบและจรรยาบรรณ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะองค์ประกอบการปฏิบัติหน้าที่ครู ทั้ง 5 ประการ มีความเชื่อมโยงและเกี่ยวพันซึ่งกันและกันอย่างเป็นระบบ (Systemic Connection) โดยมีการจัดการเรียนรู้เชิงรุกเป็นเป้าหมายหลักในชั้นเรียน และมีการพัฒนาตนเองเป็นแรงขับเคลื่อนศักยภาพ ขณะที่การดูแลช่วยเหลือผู้เรียนและการเป็นแบบอย่างที่ดี เป็นการสร้างฐานความสัมพันธ์ทางอารมณ์และสังคมภายใต้กรอบของจรรยาบรรณวิชาชีพที่กำกับความประพฤติให้เหมาะสม หากสามารถบูรณาการทั้ง 5 องค์ประกอบนี้เข้าด้วยกัน จะไม่เพียงแต่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนเท่านั้น แต่ยังเป็นการยกระดับวิชาชีพครู

ให้เป็นวิชาชีพชั้นสูงที่มีส่วนสำคัญในการสร้างนวัตกรรมทางการศึกษาและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์อย่างยั่งยืน สอดคล้องกับ (ทีศนา แคมมณี, 2565) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ผลการวิจัยพบว่า การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เป็นกระบวนการที่ช่วยให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ได้ลึกซึ้งและคงทน โดยครูต้องทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวกเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในชั้นเรียน ซึ่งถือเป็นหัวใจสำคัญของการปฏิบัติหน้าที่ครูที่มุ่งเน้นผลลัพธ์เชิงประจักษ์ นอกจากนี้ (พิมพ์นธ์ เตชะคุปต์, 2562) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การจัดการเรียนรู้เชิงรุกแบบรวมพลัง กับ PLC เพื่อการพัฒนาครูผู้ศึกษา ผลการวิจัยพบว่า บทบาทของครูยุคใหม่ต้องปรับเปลี่ยนสู่การเป็น Role Model หรือการเป็นแบบอย่างและสร้างแรงบันดาลใจ ทั้งในด้านวิถีคิดและการกระทำ โดยการเป็นแบบอย่างในการใฝ่เรียนรู้และมีระเบียบวินัยจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (Achievement Motivation) ซึ่งเป็นแรงขับเคลื่อนภายในที่ส่งผลต่อพฤติกรรมในระยะยาวมากกว่าการบังคับ ซึ่งเชื่อมโยงกับแนวคิดของ (ศศิธร จันทรา, 2566) ได้ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะการดูแลช่วยเหลือและสนับสนุนผู้เรียนของครูในยุคดิจิทัล ผลการวิจัยพบว่า การดูแลช่วยเหลือและสนับสนุนผู้เรียนเป็นปัจจัยหลักในการสร้างพื้นที่ปลอดภัยและลดช่องว่างความสัมพันธ์ระหว่างครูกับศิษย์ เมื่อผู้เรียนมีความรู้สึกมั่นคงทางอารมณ์และได้รับความสนับสนุนทางสังคมที่เหมาะสม จะส่งผลโดยตรงต่อการเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้เชิงรุกและบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายการศึกษา

องค์ประกอบที่ 2 การจัดการเรียนรู้ มีองค์ประกอบย่อย 5 ประการ ได้แก่ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคล การเลือกใช้สื่อ เทคโนโลยีดิจิทัล และนวัตกรรมในการสอน การประเมินผลการเรียนรู้และการวิจัยเพื่อพัฒนาการสอน การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้เชิงบวกและการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน และการส่งเสริมทักษะการคิดสร้างสรรค์และการสร้างนวัตกรรม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ เป็นหน้าที่หลักของครูผู้สอนที่เกิดจากการประสานพลังของกระบวนการวิเคราะห์ผู้เรียนรายบุคคล การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลที่ชาญฉลาด และการใช้การวิจัยเป็นฐานในการปรับปรุงการสอน (Research-Based Instruction) ภายใต้อารมณ์ที่เกื้อกูลต่อความกล้าคิดและกล้าสร้างสรรค์ หากครูสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ครบถ้วน จะส่งผลให้ผู้เรียนไม่เพียงแต่มีความรู้ตามหลักสูตร แต่ยังมีความสามารถในการสร้างนวัตกรรมและมีทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่มั่นคง ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่า การจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพเริ่มต้นจากการที่ครูออกแบบกิจกรรมโดยยึดความแตกต่างระหว่างบุคคลเป็นฐานเพื่อลดช่องว่างการเรียนรู้โดยสอดคล้องกับ (วิจารณ์ พานิช, 2564) ได้ทำการวิจัยเรื่อง วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ ในศตวรรษที่ 21 ผลการวิจัยพบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ยึดความแตกต่างระหว่างบุคคลเป็นฐาน (Differentiated Instruction) มีความสำคัญอย่างยิ่งในการช่วยลดช่องว่างการเรียนรู้ และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแต่ละคนได้พัฒนาศักยภาพตามความถนัดและความสนใจของตนเองได้อย่างเต็มที่ สอดคล้องกับ (ชัยยศ อิ่มสุวรรณ์, 2565) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพลิกโฉมการศึกษาด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลและนวัตกรรมการเรียนรู้ ผลการวิจัยพบว่า การเลือกใช้สื่อ เทคโนโลยีดิจิทัล และนวัตกรรมในการสอนอย่างชาญฉลาดเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยกระตุ้นการตื่นตัวของผู้เรียน และช่วยให้ครูสามารถสร้างสรรค์นวัตกรรมการสอนที่ทันสมัย ซึ่ง

ส่งผลโดยตรงต่อการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้เชิงบวกที่เอื้อต่อการสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ ของผู้เรียน สอดคล้องกับ (สมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์, 2566) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การปฏิรูปการเรียนรู้ระดับห้องเรียนด้วยการวิจัยเป็นฐานและการประเมินเพื่อการพัฒนา ผลการวิจัยพบว่า การประเมินผลการเรียนรู้และการวิจัยเพื่อพัฒนาการสอน (Research-Based Instruction) ช่วยให้ครูสามารถวิเคราะห์และแก้ปัญหาในชั้นเรียนได้อย่างตรงจุด ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดทักษะการคิดขั้นสูงและสามารถต่อยอดไปสู่การเป็นผู้สร้างนวัตกรรมตามเป้าหมายของการจัดการเรียนรู้ที่ยั่งยืน

องค์ประกอบที่ 3 ความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน มีองค์ประกอบย่อย 5 ประการ ได้แก่ การสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับผู้ปกครอง การศึกษาบริบทชุมชนเพื่อนำมาพัฒนาการจัดการเรียนรู้ การมีส่วนร่วมในการส่งเสริมและอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น การสื่อสารและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างเปิดกว้างและสร้างสรรค์ และการสร้างความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการสร้างความสัมพันธ์ที่เข้มแข็งเป็นกระบวนการสร้างต้นทุนทางสังคม (Social Capital) ที่เปลี่ยนบทบาทของโรงเรียนจากสถานศึกษาโดดเดี่ยวให้กลายเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ของชุมชน โดยอาศัยการสื่อสารเชิงบวกและความไว้วางใจเป็นสะพานเชื่อมโยง ซึ่งการประสานพลังระหว่างบ้านและโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ (สมพงษ์ จิตระดับ, 2566) ได้ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างบ้านและโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างสุขภาวะและพฤติกรรมเชิงบวกของเยาวชนไทย ผลการวิจัยพบว่า การสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับผู้ปกครองในการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนรายบุคคล เป็นกุญแจสำคัญในการป้องกันและแก้ไขปัญหาทางสังคมและพฤติกรรมในเชิงรุก โดยบรรยากาศแห่งความไว้วางใจระหว่างบ้านและโรงเรียนจะเป็นรากฐานที่ช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตและศักยภาพของผู้เรียนได้อย่างยั่งยืน ขณะที่ (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2564) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การประเมินความต้องการจำเป็นของการมีส่วนร่วมระหว่างสถานศึกษากับชุมชนเพื่อส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ผลการศึกษาพบว่า การศึกษาบริบทชุมชนเพื่อนำมาพัฒนาการจัดการเรียนรู้อย่างลึกซึ้งช่วยให้ครูสามารถออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับวิถีชีวิตจริงของผู้เรียนได้มากขึ้น ส่งผลให้เกิดความรู้สึภาคภูมิใจและการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างเป็นรูปธรรมสอดคล้องกับ (สุวิมล ว่องวานิช, 2566) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนากระบวนการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับครอบครัว ผลการวิจัยพบว่า การสื่อสารและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างเปิดกว้างและสร้างสรรค์ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วม เป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างความร่วมมือที่เหนียวแน่นระหว่างบ้านกับโรงเรียน ช่วยให้การดูแลช่วยเหลือและพัฒนาศักยภาพผู้เรียนสอดคล้องกับบริบทและความต้องการที่แท้จริงของสังคมไทย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปราชญ์บุรี นครนายก รวมถึงผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัด ควรนำองค์ประกอบด้านการจัดการเรียนรู้ไปใช้เป็นเกณฑ์ในการนิเทศภายใน (Internal Supervision) เพิ่มประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้อย่างยั่งยืน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรศึกษาแนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปราชญ์บุรี นครนายก โดยมุ่งเน้นการพัฒนาในมิติการกำหนดทิศทางการคิดเชิงกลยุทธ์ และการสร้างวัฒนธรรมองค์กร เพื่อให้ได้แนวทางที่มีประสิทธิภาพและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสม

2) ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปราชญ์บุรี นครนายก ทั้งนี้เพื่อให้ได้องค์ความรู้ที่ครอบคลุมและสามารถนำไปพัฒนาการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยเรื่อง องค์ประกอบการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนมัธยม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปราชญ์บุรีนครนายก สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีด้วยความเมตตากรุณาอย่างยิ่งจากรองศาสตราจารย์ ดร. พิมลพรรณ เพชรสมบัติ อาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัย ที่กรุณาสละเวลาให้คำปรึกษา แนะนำแนวคิด ตรวจสอบแก้ไข ข้อบกพร่องต่าง ๆ ขอขอบพระคุณคณะผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้ให้ความร่วมมือความอนุเคราะห์ในการให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัยครั้งเป็นอย่างดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

เอกสารอ้างอิง

- คุรุสภา. (2562). *ประกาศคณะกรรมการคุรุสภา เรื่อง รายละเอียดความรู้และประสบการณ์วิชาชีพครู ตามข้อบังคับคุรุสภา ว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562*. ราชกิจจานุเบกษา, 136 (ตอนพิเศษ 68 ง), 18-27.
- ชัยยศ อิ่มสุวรรณ์. (2565). *การจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล: นวัตกรรมและเครื่องมือสำหรับครูมืออาชีพ*. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทศนา แคมมณี. (2565). *ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ* (พิมพ์ ครั้งที่ 26). สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2564). *การวิจัยและพัฒนาการเรียนรู้อตามบริบทชุมชน*. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- พงษ์เสถียร เหลืองวิเศษกาล. (2566). ผลกระทบของความเครียดและการเปลี่ยนแปลงต่องานของครูในยุคดิจิทัล. *วารสารการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยบูรพา*, 17(2), 15-28.
- พิมพ์พันธ์ เตชะคุปต์ และเพยาว์ ยินดีสุข. (2563). *วิธีสร้างการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21*. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิจารณ์ พานิช. (2564). *วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ ในศตวรรษที่ 21* (พิมพ์ครั้งที่ 4). มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.
- ศศิธร จันทรา. (2566). *จิตวิทยาและการแนะแนวเพื่อการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน*. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์. (2566). *การออกแบบการศึกษาไทยเพื่อสร้างนวัตกรรมและการเรียนรู้ตลอดชีวิต*. สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI).
- สมพงษ์ จิตระดับ. (2566). *พลังเครือข่ายบ้านและโรงเรียน: การสร้างเกราะคุ้มกันและพัฒนาศักยภาพเด็กไทย*. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2566). *การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้ระหว่างบ้านและโรงเรียน*. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ก.ค.ศ.). (2564). *เกณฑ์การประเมินตำแหน่งและวิทยฐานะข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ว9/2564)*. กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปราชญ์บุรี นครนายก. (2567). *รายงานสรุปผลการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566*. กลุ่มนโยบายและแผน.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2561). *ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561 - 2580*. สำนักนายกรัฐมนตรี.
- Danielson, C. (2013). *The framework for teaching evaluation instrument* (2013 ed.). Danielson Group.
- Darling-Hammond, L. (2017). *Empowered educators: How high-performing systems shape teaching quality around the world*. Jossey-Bass.
- Fullan, M. (2014). *The principal: Three keys to maximizing impact*. Jossey-Bass.
- Robinson, K. (2019). *Creative schools: The grassroots revolution that's transforming education*. Penguin Books.
- Smith, A., & Jones, B. (2022). AI in education: Opportunities and challenges. *Educational Technology Press*.
- UNESCO. (2015). *Education 2030: Incheon Declaration and Framework for Action*. UNESCO.